

Data: 25 aprilie 2017

Subiect: **Opinie cu privire la proiectul nr. 81 din 23 martie 2017 al Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (salarizarea membrilor CSM și salarizarea inspectorilor-judecători)**

Adresată: Comisia juridică, numiri și imunități, Parlamentul Republicii Moldova
email: cji@parlament.md

Copie: Viceministrului Justiției, dl. Nicolae EȘANU, email: nicolae.esanu@justice.gov.md

Prezentată de: Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM, www.crjm.org), persoane de contact: Ion Guzun (ion.guzun@crjm.org), Nadejda HRIPTIEVSCHI (nadejda.hriptievschi@crjm.org), tel: 022-843 601.

EXPEDIATĂ PRIN E-MAIL

Considerații generale:

Prezenta opinie se referă la proiectul nr. [81 din 23 martie 2017](#) al Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (salarizarea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii și salarizarea inspectorilor-judecători), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 167 din 21 martie 2017.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) salută inițiativa de a uniformiza prevederile legale referitoare la salarizarea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) și ai inspectorilor-judecători. Salutăm majorarea indemnizațiilor membrilor CSM din rândul profesorilor titulari de drept și stabilirea unui coeficient unic pentru salarizarea acestora în baza unui cuantum fix (2,4 salarii medii pe economie). Totodată regretăm că, sub pretextul unor norme confuze și economiilor la bugetul de stat, remunerarea pentru inspectorii-judecători urmează să fie reduse propunându-se reducerea nivelului de salarizare a inspectorilor-judecători de la nivelul judecătorilor curților de apel la nivelul judecătorilor din judecătoria. Respectiv, CRJM recomandă excluderea normelor care prevăd micșorarea remunerării judecătorilor-inspectorii și menținerea nivelului actual de remunerare a inspectorilor-judecători, la nivelul judecătorilor curților de apel.

Este foarte important de realizat rolul pe care îl are Inspekția Judiciară în Republica Moldova. Anume Inspekția Judiciară realizează cele mai importante funcții de administrare judecătorească, atribuite CSM-ului, în special investigarea sesizărilor cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, verificarea candidaților respinși de Președinte, verificarea demersurilor care au ca obiect acordul CSM privind pornirea urmăririi penale împotriva judecătorului și verificarea activității instanțelor de judecată. Acestea sunt funcții-cheie de îndeplinirea corectă a cărora depinde într-o măsură mare funcționarea întregului sistem judecătoresc. Micșorarea nivelului de

remunerare va reduce și din atractivitatea funcției de inspector-judecător și, respectiv, calitatea candidaților care vor fi interesați în funcție. Respectiv, recomandăm respingerea prevederilor care reduc nivelul remunerării Inspectorilor-judecători și stabilirea expresă a nivelului de remunerare a Inspectorilor-judecători la nivelul judecătorilor curților de apel, iar a Inspectorului-judecător principal la nivelul judecătorului Curții Supreme de Justiție având în vedere importanța rolului Inspecției.

Comentarii punctuale:

Mai multe acte normative se referă la salariul inspectorului-judecător, și anume:

- Art. II al Legii nr. 185 din 26 iulie 2007 pentru modificarea și completarea Legii nr.947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii,
- Art. 24¹ alin. (4) al Legii nr. 153 din 5 iulie 2012 cu privire la statutul judecătorului,
- Art. 8 alin. (4) și (5) al Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor,

Astfel, legislația adoptată ulterior Legii nr. 185 din 26 iulie 2007 nu a fost modificată pentru a uniformiza prevederile referitoare la salarizarea inspectorilor-judecători (nici prin Legea nr. 355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, nici prin Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor), ajustându-se doar normele generale referitoare la detașarea judecătorilor.

La moment, salariile inspectorilor-judecători sunt calculate la nivelul stabilit pentru judecătorii de la curțile de apel în Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar (în baza art. II al Legii nr. 185 din 26 iulie 2007).

Pe lângă faptul că proiectul de lege își propune să uniformizeze baza de calcul pentru remunerarea inspectorilor-judecători și stabilirea unei remunerații diferențiate pentru inspectorul-judecător principal, documentul micșorează nivelul remunerației pentru inspectorii-judecători stabilindu-l similar judecătorilor din judecătorii (prevăzut în art. 4 alin. (2) al Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor), după cum urmează:

- a) 3,0 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcția de judecător de până la 6 ani;
- b) 3,2 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcția de judecător de la 6 la 12 ani;
- c) 3,5 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcția de judecător de peste 12 ani.

În concluzie, în mod evident se propune micșorarea vădită și neargumentată a salariilor inspectorilor-judecători. Mai mult, în nota informativă se indică că „...reducerea salariului inspectorilor-judecători vor fi înregistrate economii la bugetul de stat”. Având în vedere că Inspecția Judiciară este compusă doar din 5 membri, a căror mandat nu a fost majorat, acele economii sunt derizorii și nu justifică reducerea nivelului de remunerare a inspectorilor-judecători.

Reieșind din prevederile art. 7¹ al Legii nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Inspecția judiciară are competențe importante: verifică activitatea organizatorică a instanțelor judecătorești la îndeplinirea justiției, examinează petițiile cetățenilor în probleme ce țin de etica judiciară, verifică sesizările privind faptele care pot constitui abateri disciplinare, verifică demersurile care au ca obiect acordul CSM privind pornirea urmăririi penale împotriva judecătorului și studiază temeiurile respingerii candidaturii propuse de CSM pentru numirea în funcția de judecător sau pentru numirea în funcția de vicepreședinte ori de președinte al instanței judecătorești. Astfel, activitatea Inspecției Judiciare ține nu doar de a asigura o monitorizare a

activității instanțelor judecătorești, dar și asigurarea unui proces independent ce ține de răspunderea disciplinară a magistraților, apărarea independenței sistemului judiciar, a independenței, imparțialității și reputației profesionale a magistraților. Aceste activități au impact nu doar instituțional, dar și cu un eventual impact asupra publicului larg și aprecierii calității actului de justiție în cazurile prevăzute de lege. Remunerarea adecvată este o garanție importantă pentru asigurarea independenței Inspecției Judiciare.

În raportul de activitate al Inspecției judiciare pentru anul 2016, sunt indicate următoarele activități în care inspectorii-judecători au fost implicați:

- Verificarea activității organizatorice a 12 instanțe judecătorești la îndeplinirea justiției.
- Examinarea a 325 petiții și 1687 sesizări, 1363 decizii de respingere, 168 decizii de restituire, 3 decizii de încetare a procedurii (la cererea petiționarului), 108 rapoarte și 4 rapoarte suplimentare. Inspecția judiciară s-a autosesizat în 10 cazuri.
- Primirea în audiență a 244 cetățeni.
- Verificarea a 23 demersuri ale Procurorului General a Republicii Moldova, care au avut ca obiect eliberarea acordului CSM la pornirea urmăririi penale împotriva judecătorilor.
- Întocmirea a 3 note informative ca urmare a respingerii de Președintele Republicii Moldova a candidaturii propuse de CSM.

Astfel, activitatea Inspecției Judiciare are drept scop: îmbunătățirea performanței organizaționale a instanțelor, responsabilizarea magistraților, identificarea vulnerabilităților din sistemul judiciar, înlăturarea disfuncționalităților și prevenirea riscurilor în activitatea instanțelor. Aceste activități nu pot fi realizate cu inspectorii-judecători care sunt remunerați la nivelul judecătorilor din judecătoria. În consecință, sistemul judecătoresc riscă să nu poată angaja inspectorii în Inspecția judiciară, din cauza unui salariu demotivant pentru o funcție de o asemenea complexitate.

În concluzie, CRJM consideră inacceptabilă micșorarea remunerării pentru inspectorii-judecători, și propune susținerea proiectului de Lege nr. 81 din 23 martie 2017 cu excepția prevederilor care se referă la micșorarea salariului pentru judecătoria-inspectorii. Totodată, este necesară uniformizarea prevederilor legale cu privire la salarizarea Inspecției Judiciare și neadmiterea reducerii remunerării pentru inspectorii-judecători, inclusiv în care salariul pentru funcția de inspector-judecător este mai mic decât cel din funcția detașată. Respectiv, recomandăm stabilirea expresă a nivelului de remunerare a Inspectorilor-judecători la nivelul judecătorilor curților de apel, iar a Inspectorului-judecător principal la nivelul judecătorului Curții Supreme de Justiție având în vedere importanța rolului Inspecției.

Pentru comoditate, modificările propuse sunt prezentate în formă de tabel:

Nr.	Prevederile actuale	Modificările propuse
1.	Art. III. Legea nr. 355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar: 3. Anexa nr. 14 va avea următorul cuprins: Inspecția judiciară Inspector-judecător principal 3,5 salarii medii pe economie, realizate în anul	Inspecția judiciară Inspector-judecător principal <u>Nivelul stabilit pentru judecătoria de la Curtea Supremă de Justiție</u> Inspector-judecător cu vechimea în muncă în specialitate juridică de la 7 la 12 ani <u>Nivelul stabilit pentru președintele de la curțile de apel</u>

Nr.	Prevederile actuale	Modificările propuse
	Inspector-judecător cu vechimea în muncă în specialitate juridică de la 7 la 12 ani cu vechimea în muncă în specialitate juridică mai mare de 12 ani precedent celui de gestiune 3,0 salarii medii pe economie, realizate în anul precedent celui de gestiune 3,2 salarii medii pe economie, realizate în anul precedent celui de gestiune	cu vechimea în muncă în specialitate juridică mai mare de 12 ani <u>Nivelul stabilit pentru judecătorii de la curțile de apel</u>
2.	Art. VI. – Articolul 8 alineatul (4) din Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 14–16, art. 32), cu modificările ulterioare, va avea următorul cuprins: „(4) Judecătorul detașat în condițiile Legii cu privire la statutul judecătorului: a) în scopul îndeplinirii unei funcții în cadrul secretariatului Consiliului Superior al Magistraturii, în cadrul Institutului Național al Justiției sau în funcția de inspector-judecător în Inspekția judiciară își păstrează salariul de funcție stabilit pentru funcția din care a fost detașat;	a) în scopul îndeplinirii unei funcții în cadrul secretariatului Consiliului Superior al Magistraturii, în cadrul Institutului Național al Justiției sau în funcția de inspector-judecător în Inspekția judiciară își păstrează salariul de funcție stabilit pentru funcția din care a fost detașat. <u>În cazul în care salariul prevăzut pentru funcția inspector-judecător în Inspekția judiciară este mai mic, judecătorul beneficiază de salariul stabilit pentru funcția din care a fost detașat;</u>